

III

(Akty přijaté na základě Smlouvy o EU)

AKTY PŘIJATÉ NA ZÁKLADĚ HLAVY VI SMLOUVY O EU

RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ RADY 2008/913/SVV

ze dne 28. listopadu 2008

o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na články 29, 31 a čl. 34 odst. 2 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Rasismus a xenofobie jsou přímým porušením zásad svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a právního státu, zásad, na kterých je Evropská unie založena a které jsou společné členskými státy.
- (2) Akční plán Rady a Komise o nejlepších způsobech provádění ustanovení Amsterodamské smlouvy o vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva ⁽²⁾, závěry ze zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 20. září 2000 o postoji Evropské unie na Světové konferenci proti rasismu a současné situaci v Unii ⁽³⁾ a sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o pololetní aktualizaci jejího „vysvědčení“ hodnotícího pokrok při vytváření prostoru „svobody, bezpečnosti a práva“ v Evropské unii (druhá polovina roku 2000) vyzývají k přijetí opatření v této oblasti. V Haagském programu ze 4. a 5. listopadu 2004 Rada připomíná svůj pevný závazek postavit se proti jakékoli formě rasismu, antisemitismu a xenofobie, jak jej již formulovala Evropská rada v prosinci roku 2003.

(3) Společná akce Rady 96/443/SVV ze dne 15. července 1996 týkající se opatření pro boj proti rasismu a xenofobii ⁽⁴⁾ by měla být následována dalšími legislativními kroky řešícími nutnost dalšího sblížení právních předpisů členských států a nutnost odstranit překážky účinné soudní spolupráce, vznikající především z rozdílnosti právních přístupů jednotlivých členských států.

(4) Podle hodnocení společné akce 96/443/SVV a jak vyplývá z činnosti na jiných mezinárodních fórech, jako je Rada Evropy, se stále objevují problémy týkající se justiční spolupráce, a proto je nutné dále sblížovat trestní právo členských států, aby se zajistilo účinné provádění komplexních a jasných právních předpisů pro boj proti rasismu a xenofobii.

(5) Rasismus a xenofobie představují hrozbu pro skupiny lidí, proti nimž je takové jednání namířeno. V Evropské unii je nutné vymezit společný trestněprávní přístup k tomuto jevu a zajistit tak, aby stejné jednání bylo trestným činem ve všech členských státech a aby byly stanoveny účinné, přiměřené a odrazující tresty fyzickým či právníkům osobám, které takové trestné činy spáchaly nebo jsou za ně odpovědné.

(6) Členské státy si jsou vědomy toho, že boj proti rasismu a xenofobii vyžaduje různá opatření, jež jsou součástí komplexního rámce a jež nelze omezit pouze na trestněprávní záležitosti. Toto rámcové rozhodnutí se vztahuje na boj proti zvláště závažným formám rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva. Vzhledem k tomu, že kulturní a právní tradice členských států se v určité míře liší, zejména pak v této oblasti, není v současnosti plná harmonizace trestního práva možná.

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 29. listopadu 2007 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Úř. věst. C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 146, 17.5.2001, s. 110.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 185, 24.7.1996, s. 5.

- (7) V tomto rámcovém rozhodnutí je výraz „původ“ třeba chápat tak, že se vztahuje především na osoby nebo skupiny osob, které jsou potomky osob, které bylo možné rozpoznat podle určitých charakteristických znaků (jako je rasa nebo barva pleti), i když ne všechny tyto znaky se musí stále ještě vyskytovat. Přesto mohou být tyto osoby nebo skupiny osob kvůli svému původu vystaveny nenávisti nebo násilí.
- (8) Výraz „náboženské vyznání“ je třeba chápat tak, že se obecně vztahuje na osoby vymezené podle jejich náboženského přesvědčení nebo víry.
- (9) Výraz „nenávist“ je třeba chápat tak, že se vztahuje na nenávist založenou na rase, barvě pleti, náboženském vyznání, původu nebo národnostním či etnickém původu.
- (10) Toto rámcové rozhodnutí nebrání členskému státu, aby přijal ve vnitrostátním právu ustanovení, která rozšíří oblast působnosti čl. 1 odst. 1 písm. c) a d) na trestné činy směřující proti skupině osob, která je vymezena jinak než podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického původu, například podle společenského postavení nebo politického přesvědčení.
- (11) Je třeba zajistit, aby vyšetřování a stíhání trestných činů, které souvisejí s rasismem a xenofobií, nebylo závislé na oznámeních nebo obviněních, která učiní oběti, jež jsou často obzvláště zranitelné a zdráhají se dát podnět k zahájení řízení.
- (12) Sbližování trestního práva by mělo vést k účinnějšímu boji proti rasistickým a xenofobním trestným činům prostřednictvím prosazování úplné a účinné justiční spolupráce mezi členskými státy. Za účelem posouzení, zda je v této oblasti třeba přijmout další opatření, by Rada měla při přezkumu tohoto rámcového rozhodnutí vzít v úvahu obtíže, které se v této oblasti mohou vyskytovat.
- (13) Jelikož cíle tohoto rámcového rozhodnutí, totiž zajistit trestání rasistických a xenofobních trestných činů ve všech členských státech účinnými, přiměřenými a odrazujícími tresty alespoň na minimální úrovni, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni jednotlivých členských států, neboť pravidla musejí být společná a slučitelná, a proto ho může být lépe dosaženo na úrovni Evropské unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity uvedenou v článku 2 Smlouvy o Evropské unii a stanovenou v článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v posledně uvedeném článku toto rámcové rozhodnutí nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (14) Toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a dodržuje zásady uznané článkem 6 Smlouvy o Evropské unii a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, zejména jejími články 10 a 11, a zohledněné v Listině základních práv Evropské unie a zejména v kapitolách II a VI této listiny.
- (15) Ohledy na svobodu sdružování a svobodu projevu, zejména svobodu tisku a svobodu projevu v jiných sdělovacích prostředcích, vedly v mnoha členských státech k procesním zárukám a ke zvláštním pravidlům vnitrostátního práva, pokud jde o určení či omezení odpovědnosti.
- (16) Společná akce 96/443/SVV by měla být zrušena, protože vstupem Amsterodamské smlouvy v platnost, jakož i vstupem v platnost směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ⁽¹⁾, a tohoto rámcového rozhodnutí se stane zastaralou,

PŘIJALA TOTO RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Trestné činy související s rasismem a xenofobií

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby níže uvedené úmyslné jednání bylo trestné:

- a) veřejné podněcování k násilí nebo nenávisti namířené proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického původu;
- b) spáchání činu uvedeného v písmenu a) veřejným šířením nebo distribucí tiskovin, obrazového nebo jiného materiálu;
- c) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů genocidia, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů vymezených v člancích 6, 7 a 8 statutu Mezinárodního trestního soudu, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického původu, jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny;
- d) veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování zločinů uvedených v článku 6 Charty Mezinárodního vojenského tribunálu přiložené k Londýnské dohodě ze dne 8. srpna 1945, namířených proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, náboženského vyznání, původu nebo národnostního či etnického původu, jsou-li projevy jednání takové, že mohou vést k podněcování k násilí nebo nenávisti proti této skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

2. Členské státy si mohou pro účely odstavce 1 zvolit, že budou trestat pouze jednání, jehož projevy by pravděpodobně vedly k narušení veřejného pořádku, nebo jednání, které je výhružné, ponižující nebo urážlivé.

3. Pro účely odstavce 1 se odkaz na náboženské vyznání má vztahovat přinejmenším na jednání, které je záminkou pro směřování činů proti skupině osob nebo proti příslušníkovi této skupiny vymezené podle rasy, barvy pleti, původu nebo národnostního či etnického původu.

4. Každý členský stát může v okamžiku přijetí tohoto rámcového rozhodnutí nebo později učinit prohlášení, že popírání nebo hrubé zlehčování trestných činů uvedených v odst. 1 písm. c) nebo d) bude trestné pouze tehdy, pokud bylo o spáchání uvedených trestných činů rozhodnuto pravomocným rozhodnutím vnitrostátního soudu tohoto členského státu nebo mezinárodního soudu nebo výhradně pravomocným rozhodnutím mezinárodního soudu.

Článek 2

Návod, pomoc a účastenství

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění trestnosti návodu k jednání uvedenému v čl. 1 odst. 1 písm. c) a d).

2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění trestnosti pomoci a účastenství na jednání uvedeném v článku 1.

Článek 3

Trestní sankce

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby za jednání uvedené v člancích 1 a 2 bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující trestní sankce.

2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby se na jednání uvedené v článku 1 vztahoval trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 1 až 3 roky.

Článek 4

Rasistické a xenofobní pohnutky

U trestných činů jiných než uvedených v člancích 1 a 2 přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby rasistické a xenofobní pohnutky byly považovány za přitěžující okolnost nebo aby soudy mohly k těmto pohnutkám přihlídnout při stanovení trestu.

Článek 5

Odpovědnost právnických osob

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby právníká osoba mohla být činěna odpovědnou za jednání uvedené v člancích 1 a 2, jehož se dopustí v její

prospěch jakákoli osoba jednající samostatně nebo jako člen orgánu dotyčné právníké osoby, která působí v této právníké osobě ve vedoucím postavení na základě

- a) oprávnění zastupovat tuto právníkou osobu;
- b) pravomoci přijímat rozhodnutí jménem této právníké osoby nebo
- c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právníké osoby.

2. Kromě případů uvedených v odstavci 1 tohoto článku přijme každý členský stát nezbytná opatření k zajištění toho, aby právníká osoba mohla být činěna odpovědnou v případech, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 tohoto článku umožnil spáchání skutků uvedených v člancích 1 a 2 ve prospěch této právníké osoby osobou jí podřízenou.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 tohoto článku nevylučuje vedení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachateli nebo spolupachateli jednání uvedeného v člancích 1 a 2.

4. „Právníkou osobou“ se rozumí jakýkoli subjekt, který má toto postavení podle příslušného vnitrostátního práva, s výjimkou států nebo jiných veřejnoprávních subjektů jednajících při výkonu státní moci a s výjimkou organizací mezinárodního práva veřejného.

Článek 6

Sankce ukládané právníkým osobám

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby právníké osobě, která byla shledána odpovědnou podle čl. 5 odst. 1, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce, které zahrnují pokuty trestní nebo jiné povahy a mohou zahrnovat i jiné sankce, například

- a) zbavení oprávnění pobírat veřejné výhody nebo podpory;
- b) dočasný nebo trvalý zákaz provozování obchodních činností;
- c) uložení soudního dohledu;
- d) její zrušení rozhodnutím soudu.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právníké osobě, která byla shledána odpovědnou podle čl. 5 odst. 2, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce nebo opatření.

Článek 7

Ústavní pravidla a základní zásady

1. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a základní právní zásady, včetně svobody projevu a sdružování, zakotvené v článku 6 Smlouvy o Evropské unii.

2. Tímto rámcovým rozhodnutím není od členských států vyžadováno, aby přijaly opatření v rozporu se základními zásadami vztahujícími se ke svobodě sdružování a ke svobodě projevu, zejména ke svobodě tisku a svobodě projevu v jiných sdělovacích prostředcích, které vyplývají z ústavních tradic nebo pravidel určujících práva a povinnosti tisku a jiných sdělovacích prostředků a procesní záruky pro ně, pokud se tato pravidla týkají určení nebo omezení odpovědnosti.

Článek 8

Zahájení vyšetřování nebo trestního stíhání

Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby vyšetřování nebo stíhání jednání uvedeného v člácích 1 a 2 nebylo závislé na oznámení nebo obvinění ze strany oběti daného jednání, a to alespoň v nejzávažnějších případech, kdy k jednání došlo na jeho území.

Článek 9

Pravomoc

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření ke stanovení své pravomoci, pokud jde o skutky uvedené v člácích 1 a 2, byly-li tyto skutky spáchány

- a) zcela nebo zčásti na jeho území;
- b) jedním z jeho státních příslušníků nebo
- c) ve prospěch právnické osoby, která má své sídlo na území tohoto členského státu.

2. Při stanovení své pravomoci podle odst. 1 písm. a) přijme každý členský stát nezbytná opatření k zajištění toho, aby jeho pravomoc byla rozšířena i na případy, kdy k jednání dochází prostřednictvím informačního systému a

- a) pachatel je v době jednání fyzicky přítomen na jeho území bez ohledu na to, zda se jednání týká materiálu shromážděného v informačním systému na jeho území;
- b) toto jednání se týká materiálu shromážděného v informačním systému na jeho území bez ohledu na to, zda je pachatel v době jednání fyzicky přítomen na jeho území.

3. Členský stát se může rozhodnout nepoužít pravidla pro určení pravomoci uvedená v odst. 1 písm. b) a c) nebo je použít pouze pro konkrétní případy nebo okolnosti.

Článek 10

Provedení a přezkum

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná pro dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím do 28. listopadu 2010..

2. Ve stejném termínu sdělí členské státy generálnímu sekretariátu Rady a Komisi znění předpisů, kterými ve svém vnitrostátním právu provádějí povinnosti, jež pro ně vyplývají z tohoto rámcového rozhodnutí. Na základě zprávy vypracované Radou s pomocí těchto údajů a písemné zprávy Komise posoudí Rada do 28. listopadu 2013, do jaké míry dosáhly členské státy souladu s tímto rámcovým rozhodnutím.

3. Do 28. listopadu 2013 Rada toto rámcové rozhodnutí přezkoumá. Při přípravě tohoto přezkumu se Rada dotáže členských států, zda měly potíže při soudní spolupráci, pokud jde o jednání uvedené v čl. 1 odst. 1. Rada dále může požádat Eurojust o předložení zprávy o tom, zda rozdíly mezi vnitrostátními právními předpisy vedly k nějakým problémům, pokud jde o justiční spolupráci členských států v této oblasti.

Článek 11

Zrušení společné akce 96/443/SVV

Společná akce 96/443/SVV se zrušuje.

Článek 12

Územní působnost

Toto rámcové rozhodnutí se vztahuje na Gibraltar.

Článek 13

Vstup v platnost

Toto rámcové rozhodnutí vstupuje v platnost dnem zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne 28. listopadu 2008.

Za Radu
předsedkyně
M. ALLIOT-MARIE